

00:00:01 docūpolis

1er Festival Internacional Documental de Barcelona

18-10-2001

PER QUÉ FAIG DOCUMENTALS ?

Per què fèiem documentals ("marginals") en aquells anys del darrer franquisme? Doncs com molts del que estàvem a la distribuïdora la "Central del Curt", perquè era la nostre manera de col·laborar a difondre informacions (audiovisuals) en un context on sols existia la propaganda del règim. El documental ajudava a reflexionar a conscienciar sobre la realitat que vivíem.

Apreníem a fer cinema fent-lo. Ens empenyia la irresponsabilitat de pensar que aquelles imatges eren un testimoni històric. Les nostres "pràctiques significants" (no dèiem "pel·lícules") s'esdevien paradigmes d'un nou cinema. Encara no havíem après el llenguatge cinematogràfic que ja volíem "deconstruir-lo".

Vàrem aprendre la importància d'un primer pla d'una gitana mirant-nos (als espectadors), que un pla "cámara a mà" no era un artifici de modernitat (Godard deia que era una qüestió moral)... que has de tenir un gran respecte pel tema i els personatges.

Des de fa anys, he fet molts documentals sobre personatges de la cultura. M'agrada acostar-me a aquelles persones que (penso) fan un treball cultural interessant i que sovint (si més no quan l'hem gravat) no tenien d'altres materials audiovisuals semblants. Aquests documentals neixen amb un desig de testimoniatge i de reflexió. No puc deixar de dir que molts formen part d'un treball més ampli (un llibre) on també hi col·labora J.M. García Ferrer.

Rera aquestes pel·lícules hi ha el desig de ser fidel a "l'objectivitat" d'aquells personatges. I l'esperança que el conjunt d'informacions generi "coneixement" més enllà d'ells mateixos. En els nostres "personatges" hi ha quelcom més que la simple mirada. Tots parteixen d'una idea que permet construir una estructura, un ambient (atmosfera) on situar-lo, i un ritme que articuli els dos anteriors elements.

Si el "reportatge" mira la realitat, el "documental" el que fa es veure-la. El "reportatge" es un primer nivell de descripció, un inventari de la realitat, situar la càmera davant de les coses. Es un apropament periodístic a la realitat, que usa freqüentment estructures lineals. El "documental" implica reflexió, selecció. Som nosaltres els que situem les coses davant de la càmera. No tan sols deu vehicular informacions si no que deu generar coneixement. Hi ha una major implicació entre la forma i el contingut. Assumeix un major nombre de referents externs al propi medi audiovisual (la cultura en general y la plàstica en particular). Tot això porta (sovint) a usar estructures no lineals.

Avui la tecnologia (videogràfica) ens permet fer-ho tot més fàcilment, ràpidament i sense grans costos econòmics. Però en aquesta mateixa avantatge hi ha el perill de caure en el problema de la manca de reflexió (i planificació) del que s'està fent.

Podria gosar dir que cal plantejar-se el documental com una ficció que parteix i utilitza elements de la pròpia realitat, i on els personatges s'interpreten a si mateixos.

El documental no deu esperar-ho tot de l'atzar, aquest ja sorgirà i veurem si cal aprofitar-lo. Hem d'estar oberts a incorporar situacions imprevisibles, però mai deu haver imprevistos. No penso que s'hagi de sobrevalorar l'atzar com a "poesia" i enfrontar-lo a la "prosa" d'una planificació prèvia.

Resumint: els documentals son fragments de vida (de vides) explicats des d'una falsa objectivitat. Faig documentals de temes o persones dels quals em sento a prop o estimo.

Martí Rom

OPINIÓ

119